

ПРОЕКТ
вноситься народними депутатами України:

ЗАКОН УКРАЇНИ
Про свободу підприємницької (економічної) діяльності
домогосподарств

Стаття 1. Сфера дії Закону

Цей Закон визначає правові, економічні та організаційні засади свободи підприємницької (економічної) діяльності домогосподарств в Україні та є складовою законодавства України щодо реалізації конституційного права громадянина на гідне життя.

Стаття 2. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

домогосподарство – особа або сукупність осіб, які спільно проживають в одному житловому приміщенні або його частині, забезпечують себе всім необхідним для життєдіяльності, ведуть спільне господарство, повністю або частково об'єднують та витрачають кошти. Ці особи можуть перебувати в родинних стосунках або стосунках свояцтва, не перебувати у будь-яких із цих стосунків, або перебувати і в тих, і в інших стосунках;

індивідуальні домогосподарства – домогосподарства, що складаються з однієї особи, яка проживає в окремому житлі або займає в якості мешканця окрему кімнату (кімнати), але не об'єднаний з будь-ким, хто проживає в цьому житлі з метою утворення спільного господарства;

інституціональні домогосподарства – домогосподарства, що складаються з осіб, які постійно проживають в спеціалізованих соціальних або медичних установах, закладах соціального обслуговування та соціального захисту, військових частинах або, які як це можна очікувати, будуть проживати в зазначених установах на протязі тривалого або невизначеного періоду часу;

соціальний трансферт – соціальне піклування (підтримка), соціальні гарантії/пільги (закупівля послуг у вигляді товарів, послуг, активів або інших грошових чи натуральних виплат, у тому числі у безготівковій формі), соціальне страхування, які здійснюються або передаються державними і некомерційними організаціями, переважно за рахунок публічних коштів;

соціальне піклування (підтримка) – соціальний трансферт здійснений на користь бідних домогосподарств та фізичних осіб, які потрапили в складні життєві обставини;

пасивний дохід - це дохід від оренди нерухомості, володіння цінними паперами (зокрема дивіденди) та авторськими правами (зокрема роялті),

обмеженого партнерства або іншого бізнесу, в якому людина не бере активної участі;

податкова знижка – частина сплаченого податку повернута платнику податку на суму документально підтверджених витрат домогосподарства. Перелік таких витрат встановлюється податковим законодавством, зокрема витрати на користування іпотечним житловим кредитом, витрати на навчання, енергоефективні технології, лікування, страхування життя та здоров'я;

звітній фінансовий рік – період, що встановлюється податковим законодавством для складання річної декларації.

Інші терміни вживаються у значеннях, визначених у законах та нормативних актах України.

Стаття 3. Члени домогосподарства

Членами домогосподарства є фізичні особи, які спільно проживають в одному житловому приміщенні або його частині, забезпечують себе всім необхідним для життя, ведуть спільне господарство, повністю або частково об'єднують свої кошти та витрачають їх, незалежно від того, чи перебувають такі особи у сімейних чи родинних відносинах, їх віку, статі, дієздатності.

Кількість членів домогосподарства не обмежується.

Стаття 4. Мета соціального трансферту

Метою соціального трансферту є підтримка домогосподарства в разі настання складних життєвих обставин, а також зменшення соціального розшарування населення за рівнем доходів.

Соціальний трансферт передбачається у формах:

соціальних гарантій направлених на забезпечення права на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, витрати на житло;

соціальних пільг, що мають матеріальну та грошову форму відповідно до закону;

соціального страхування;

соціальних послуг;

соціального піклування (підтримки).

Соціальний трансферт, крім пенсійних виплат, соціальних послуг, стипендій та соціального страхування надається на підставі подання домогосподарством річної податкової декларації центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику. Неподання домогосподарством річної податкової декларації є підставою для позбавлення або припинення такого соціального трансферту.

Стаття 5. Економічна діяльність домогосподарства

Домогосподарство може здійснювати підприємницьку (економічну) діяльність визначену частиною третьою цієї статті без реєстрації фізичної особи-підприємця за умови:

подання річної податкової декларації домогосподарства;
ведення такої підприємницької (економічної) діяльності лише членами домогосподарства;

річний дохід від економічної діяльності домогосподарства не перевищує суму 8 мільйонів гривень.

Складання річної податкової декларації домогосподарства є добровільним, крім випадків ведення економічної діяльності, види якої визначені частиною третьою цієї статті, отримання соціального трансферту за виключенням пенсійних виплат та стипендій.

До видів підприємницької (економічної) діяльності, що дозволяється провадити без реєстрації фізичної особи - підприємця належать:

перукарські та косметологічні послуги;

юридичні консультації;

послуги домашньої прислуги;

догляд за хворими або немічними особами;

надання індивідуальних уроків (репетитора);

індивідуальне виховання дітей (гувернер);

послуги пов'язані з очищенням та прибиранням приміщень за індивідуальним замовленням;

ремонт взуття, одягу, побутових текстильних та трикотажних виробів, килимів та килимових виробів, шкіряних, галантерейних та дорожніх виробів, меблів, радіотелевізійної та іншої аудіо- і відеоапаратури, електропобутової техніки та інших побутових та офісних приладів, годинників, інших предметів особистого користування, домашнього вжитку та металовиробів;

технічне обслуговування і ремонту музичних інструментів;

послуги з прання та прасування білизни та інших текстильних виробів;

роздрібна торгівля продовольчими та непродовольчими товарами з лотків і на ринках;

послуги з перевезення пасажирів автомобільним транспортом;

послуги з перевезення вантажу;

діяльність у сфері ресторанного господарства;

послуги з естетичної косметології, крім тих, що підлягають ліцензуванню;

інші види робіт, до яких залучаються члени цього домогосподарства, крім видів діяльності, що підлягають ліцензуванню та відносяться до незалежної професійної діяльності відповідно до закону.

Дія частини другої цієї статті не розповсюджується на домогосподарства, які надають посередницькі послуги з купівлі, продажу, оренди та оцінювання нерухомого майна, а також здійснюють діяльність з виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення та напівдорогоцінного каміння та на всі ліцензовані види діяльності.

Стаття 6. Представник (уповноважена особа) домогосподарства

Представником (уповноваженою особою) домогосподарства може бути член домогосподарства, що має повну цивільну дієздатність та надав свою згоду на підписання річної податкової декларації, представництво інтересів відповідного домогосподарства в податкових органах та органах соціального захисту населення щодо питань сплати нарахованих домогосподарству податків, отримання бюджетного відшкодування (податкової знижки) та інших видів соціального трансферту;

Якщо домогосподарство складається з однієї особи та відповідно до цього Закону визначається як індивідуальне, то така особа вважається представником (уповноваженою особою) домогосподарства.

Представником інституційного домогосподарства є керівник або уповноважений ним орган відповідної інституції.

Стаття 7. Права та обов'язки представника (уповноваженої особи) домогосподарства

Представник (уповноважена особа) домогосподарства має право: підписувати та подавати від домогосподарства річну податкову декларацію;

отримувати від членів домогосподарства та податкових органів інформацію щодо доходів членів домогосподарства та сплачених з них сум податку на доходи фізичних осіб з метою реалізації домогосподарством права на соціальний трансферт та права на податкову знижку;

за наслідком звітного фінансового року звертатись до податкового органу за місцем обліку домогосподарства за отриманням відомостей щодо доходів кожного з членів домогосподарства та сплачених з них сум податку на доходи фізичних осіб;

Представник (уповноважена особа) домогосподарства зобов'язаний: вести спрощений облік доходів і витрат членів домогосподарства відповідно до Порядку, встановленого Кабінетом Міністрів України;

з метою отримання соціального трансферту, подавати до податкового органу за місцем обліку домогосподарства за наслідками звітного фінансового року податкову декларацію;

представляти інтереси домогосподарства в податкових органах та органах соціального захисту населення.

Стаття 8. Бюджет домогосподарства

Бюджет домогосподарств складають доходи та витрати його членів та домогосподарства в цілому.

Доходами домогосподарства є сукупність надходжень доходів всіх членів домогосподарства впродовж звітного фінансового року зі всіх можливих джерел як у грошовій, так і негрошовій формах.

Доходи домогосподарств складаються, з:

заробітної плати та інших прирівняних до неї виплат, отриманої найманими працівниками на підставі трудового договору (контракту) від

роботодавців - підприємств, установ, організації або самозайнятих фізичних осіб - підприємців;

винагороди за видами підприємницької (економічної) діяльності визначеними статтею 5 цього Закону;

грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими, особами рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, державної пожежної охорони, органів і підрозділів цивільного захисту, податкової міліції, а також визначених Законом України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей" членами сім'ї, батьками, утриманцями загиблого (померлого) військовослужбовця, грошової компенсації, що виплачується військовослужбовцям за належне їм для отримання жиле приміщення;

винагороди за виконання цивільно-правових договорів, у тому числі суми виплат чи відшкодування за такими договорами;

прибутку від діяльності самозайнятої особи (фізичної особи – підприємця та фізичної особи, яка здійснює незалежну професійну діяльність) за видами підприємницької (економічної) діяльності, які не визначені статтею 5 цього Закону;

стипендії (включаючи суму її індексації, нараховану відповідно до закону), яка виплачується учню, студенту, курсанту вищого військового навчального закладу, ординатору, аспіранту або ад'юнкту;

пасивних доходів;

виграшів, призів, подарунків;

доходів від продажу власновирощеної сільськогосподарської продукції, побічних лісових користувань, за здану (продану) вторинну сировину, побутові відходи, брухт чорних та кольорових металів,

соціального трансферту, крім соціальних послуг;

страхових виплат, страхового відшкодування або викупної суми, отриманої за договорами страхування, у тому числі за договорами довгострокового страхування життя, страхування довічних пенсій;

виплат з недержавного пенсійного забезпечення.

До витрат домогосподарств відноситься собівартість проживання кожного члена домогосподарства у розмірі шістдесяти відсотків від середньомісячної заробітної плати за попередній рік, а також витрати на здійснення підприємницької (економічної) діяльності домогосподарства, зокрема, ведення особистого селянського господарства, виготовлення/вирощування продукції особистого підсобного господарства.

Стаття 9. Облік доходів домогосподарств

Облік доходів домогосподарства здійснюється в спрощеному вигляді, відповідно до Порядку, встановленого Кабінетом Міністрів України.

Облік витрат, що здійснюється членами домогосподарства, та які згідно з податковим законодавством враховуються при визначенні розміру бюджетного відшкодування (податкової знижки), ведеться представником (уповноваженою особою) відповідного домогосподарства загальним підсумком за звітній фінансовий рік.

Дані спрощеного узагальнюючого обліку доходів і витрат є підставою для включення їх до річної податкової декларації, що подається домогосподарством згідно з податковим законодавством для отримання бюджетного відшкодування (податкової знижки) з податку на доходи фізичних осіб.

Податкова знижка надається виключно домогосподарствам, на підставі подання річної податкової декларації відповідно до Порядку, встановленого Кабінетом Міністрів України.

Стаття 10. Предекларування

З метою отримання бюджетного відшкодування, передбаченого податковим законодавством, домогосподарство в особі його представника (уповноваженої особи) подає річну податкову декларацію в порядку та строки, встановлені податковим законодавством.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику у термін не пізніше ніж за один місяць до кінцевого терміну складання річної податкової декларації домогосподарства зобов'язаний надати представнику домогосподарства предекларацію, яка повинна містити всі види доходів та обсяги сплачених податків, що наявні у центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику відповідно до податкового законодавства.

Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з 01 січня 2025 року.
2. Внести зміни до таких законодавчих актів України:
 - 1) У Цивільний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст.356):
 - частину першу статті 3 доповнити пунктом сьомим в такій редакції:
«7) свобода створення домогосподарств.»;
 - у статті 35:
 - частину першу після слів та знаків «яка досягла шістнадцяти років і працює за трудовим договором,» доповнити словами та знаками «займається одним із видів економічної діяльності у складі домогосподарства відповідно до закону,»;
 - частину п'яту після слів «припинення фізичною особою підприємницької» доповнити символами та словом «(економічної)»;
 - підрозділ I Розділу II Книги Першої доповнити статтею 50¹ в такій редакції:

«Стаття 50¹. Право домогосподарства на здійснення підприємницької (економічної) діяльності

1. Фізична особа здійснює своє право на членство у домогосподарстві.

2. Кількість членів домогосподарства не обмежується.

3. Фізична особа одночасно може перебувати у складі лише одного домогосподарства.

4. Домогосподарство здійснює підприємницьку (економічну) діяльність без реєстрації, відповідно до закону.

5. Обмеження права домогосподарства на здійснення підприємницької (економічної) діяльності встановлюється законом.»;

підрозділ I Розділу II Книги Першої доповнити статтею 52¹ в такій редакції:

«Стаття 52¹. Цивільно-правова відповідальність членів домогосподарств

1. Члени домогосподарств несуть цивільно-правову відповідальність встановлену цим Кодексом для фізичних осіб.»;

2) У Господарський кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144):

частину першу статті 43 після слова «Підприємці» доповнити словами «та домогосподарства»;

частину першу статті 45 після слів «на вибір підприємця» доповнити словами «та в домогосподарствах»;

частину першу статті 48 викласти в такій редакції:

«Стаття 48. Державна підтримка підприємництва

1. З метою створення сприятливих організаційних та економічних умов для розвитку підприємництва органи влади на умовах і в порядку, передбачених законом:

надають підприємцям та домогосподарствам земельні ділянки, передають державне майно, необхідне для здійснення підприємницької діяльності;

сприяють підприємцям та домогосподарствам в організації матеріально-технічного забезпечення та інформаційного обслуговування їх діяльності, підготовці кадрів;

здійснюють первісне облаштування неосвоєних територій об'єктами виробничої і соціальної інфраструктури з продажем або передачею їх підприємцям та домогосподарствам у визначеному законом порядку;

стимулюють модернізацію технології, інноваційну діяльність, освоєння підприємцями та домогосподарствами нових видів продукції та послуг;

подають підприємцям та домогосподарствам інші види допомоги.»;

У статті 49:

частину першу після слова «Підприємці» доповнити словами «та домогосподарства»;

частину другу після слова «підприємець» доповнити словами «та домогосподарство»;

у статті 55:

частину другу доповнити пунктом третім в такій редакції:

«3) домогосподарства, відповідно до закону.»;

абзац другий частини третьої доповнити пунктом в такій редакції:

«домогосподарства, відповідно до закону»;

у статті 128:

частину першу після слів «цього Кодексу» доповнити словами «або без державної реєстрації його як підприємця у складі домогосподарства відповідно до закону»;

частину третю доповнити новим пунктом у такій редакції:

«у складі домогосподарства.».

3) Частину першу статті 3 Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 35, ст.290) після слів «проживають на території України» доповнити словами та знаками «з урахуванням положень Закону України «Про свободу підприємницької (економічної) діяльності домогосподарств»».

3. Кабінету Міністрів України:

протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

опрацювати форму річної податкової декларації домогосподарства;

опрацювати та внести до Верховної Ради України зміни до Бюджетного кодексу України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 50-51, ст.572) та Податкового кодексу України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112) відповідно до цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

